Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FF UCM
Kód predmetu	KSJAL/pbcdSlofra-U/26
Názov predmetu	slovenská frazeológia
Rozsah	1P
Počet kreditov	1
Vyučujúci	prof. Jasna Uhlarik, Dr. (prednášajúci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

Absolvovanie 1 priebežného testu (40 %) a 1 záverečného testu (60 %). Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %): A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Výsledky vzdelávania

1. Vedomosti: študent získa ucelený prehľad o základných teoretických a metodologických otázkach frazeológie, o vymedzení frazémy, jej vzniku, vlastnostiach a členení z viacerých hľadísk.
2. Zručnosti: študent dokáže identifikovať frazému v kontexte, odlíšiť ju od iných ustálených lexikalizovaných spojení a analyzovať jej sémantické, formálne a pragmatické aspekty.
3. Profesijné kompetencie: študent je schopný aplikovať poznatky o frazeológii v školskej praxi, interpretovať súčasné varianty a aktualizácie frazém a reflektovať ich v edukačnom procese.
4. Prenositeľné kompetencie: študent vie uplatniť teoretické a praktické poznatky o frazeologickom systéme slovenského jazyka v komunikačnej praxi a vyučovaní, vrátane oblasti paremiológie.

Stručná osnova predmetu

1. Vymedzenie frazeológie. Základné pojmy a termíny.
2. Miesto frazeológie v systéme slovenského jazyka a jej uplatnenie vo vyučovaní a interpretácii jazykových javov.
3. Frazéma a jej vlastnosti.
4. Frazeologická motivácia a jej význam pri porozumení významu a pôvodu frazém.
5. Sémantické aspekty frazém v slovenčine a ich interpretácia v komunikačnej praxi.
6. Formálne aspekty frazém v slovenčine.
7. Frazeologická paradigmatika ako nástroj systematizácie frazém v jazykovej analýze.
8. Špecifické typy frazém a ich funkcia v rôznych komunikačných sférach.
9. Parémie a paremiológia v jazykovej a kultúrnej interpretácii.
10. Frazeologická variantnosť a aktualizácie frazém v súčasnej komunikácii a médiách.
11. Pragmalingvistický rozmer frazém – frazémy ako prostriedok hodnotenia a expresivity.
12. Frazeografia v praxi.

Sylabus predmetu

1. Vymedzenie frazeológie. Základné pojmy a termíny.
2. Miesto frazeológie v systéme slovenského jazyka a jej uplatnenie vo vyučovaní a interpretácii

jazykových javov.
3. Frazéma a jej vlastnosti.
4. Frazeologická motivácia a jej význam pri porozumení významu a pôvodu frazém.
5. Sémantické aspekty frazém v slovenčine a ich interpretácia v komunikačnej praxi.
6. Formálne aspekty frazém v slovenčine.
7. Frazeologická paradigmatika ako nástroj systematizácie frazém v jazykovej analýze.
8. Špecifické typy frazém a ich funkcia v rôznych komunikačných sférach.
9. Parémie a paremiológia v jazykovej a kultúrnej interpretácii.
10. Frazeologická variantnosť a aktualizácie frazém v súčasnej komunikácii a médiách.
11. Pragmalingvistický rozmer frazém – frazémy ako prostriedok hodnotenia a expresivity.
12. Frazeografia v praxi.

Druh, rozsah, metódy a pracovná záťaž študenta

Typ predmetu (P, PV, V): V
Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): 1 hodina prednášok týždenne
Metóda štúdia: prezenčná
Forma štúdia: denná

Odporúčaná literatúra

GLOVŇA, J. 2015. Frazeológia. Nitra: Filozofická fakulta UKF, 104 s. ISBN 978-80-55-80777-5.
MIKO, F. 1989. Frazeológia v škole. Bratislava: SPN, 227 s. ISBN 80-08001-13-5.
MLACEK, J. – ĎURČO, P. a kol. 1995. Frazeologická terminológia. Bratislava: Stimul, 159 s. ISBN 80-85697-19-X.
MLACEK, J. 2001. Tvary a tváre frazém v slovenčine. Bratislava: Stimul, 169 s. ISBN 80-88982-40-5.
MLACEK, J. 2004. Slovenské príslovia a frazémy v novom výbere. In: Slovenská reč, 2004, roč. 69, č. 1, s. 43 – 51, ISSN 0037-6981.
MLACEK, J. 2005. Žurnalistická frazeológia. In: Frazeologické štúdie. 4. Ed. M. Jankovičová, J. Mlacek, J. Skladaná. Bratislava: Veda, s. 222 – 228, ISBN 80-224-0865-4.
MLACEK, J. 1984. Slovenská frazeológia. Bratislava: SPN, 159 s.
SKLADANÁ, J. 2003. Textotvorné potencie frazeologických internacionalizmov. In: Jazykovedný časopis, 2003, roč. 54, č. 1 – 2, s. 51 – 56, ISSN 1338-4287.
SKLADANÁ, J. 2012. Ukryté v slovách. Bratislava: SPN – Mladé letá, 240 s. ISBN 978-80-10-02258-8.
UHLÁRIKOVÁ, J. 2021. Somatická frazeológia v slovenčine a srbčine. Nový Sad: Filozofická fakulta, 173 s. ISBN 978-86-6065-642-3.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský

Poznámky

časová záťaž študenta: 30 hodín, z toho:
Prezenčné / Kombinované štúdium (P, S, C): 12 hodín
samoštúdium: 18 hodín